

Az országos vízgyűjtő-gazdálkodási terv stratégiai környezeti vizsgálata (SKV)

SKV folyamatindító összefoglaló

Készítette: **Respect Kft.**
az ÖKO Zrt. vezette konzorcium tagja

Felelős: dr. Szilvácsku Zsolt, VGT SKV vezető

Közreműködők: Prof. Ijjas István
Szabó Balázs
Karas László

Budapest, 2008. december 19.

Bevezető

A jelen dokumentum célja, hogy a vízgyűjtő-gazdálkodási terv (továbbiakban VGT) stratégiai környezeti vizsgálatának folyamatáról összefoglaló jellegű tájékoztatást adjon az elkövetkező tervezési időszakra vonatkozóan.

A szakirodalomban elfogadott fogalom-meghatározás szerint: „A *stratégiai környezeti vizsgálat olyan módszeres és átfogó, iteratív jellegű döntés-előkészítési eljárás, amely tervek, programok, illetve különböző változataik megvalósulása során várható hatásokat hívatott feltárni és értékelni – a folyamat legkorábbi fázisától kezdve. A vizsgálati eljárás elemi része a nyilvános, áttekinthető és számon kérhető döntéshozatal is. A vizsgálat eredményeit tanulmány mutatja be. Az SKV folyamata a terveket és a programokat létrehozó döntésekre kíván hatást gyakorolni.*” (lásd: Therivel et al 1992, Sadler és Verheem, 1996, Szilvácsku, 2003) Az SKV azzal tölti be funkcióját, ahogyan és ahol a döntéshozatali folyamatba illeszkedik. Olyan módszeres és átfogó eljárásról van tehát szó, amelyben a tervek problémafeltárása, célrendszerének, változatainak kialakítása, vizsgálata, kiegészítése, implementációja, monitoringja és felülvizsgálata kapcsolódik az SKV megfelelő fázisaihoz.

Az Európai Bizottság 2001/42 EK irányelve és a 2/2005 (I.11.) Korm. Rendelet értelmében az SKV a jelentős környezeti hatású tervek és programok környezeti szempontú értékelésének és befolyásolásának eszköze. A vizsgálat legfontosabb lépései a következők:

- a vizsgálat módszertani felépítésének kialakítása, illeszkedése a célzott terv, program készítési folyamatához, az adott tervezési és döntéshozatali rendszer sajátosságaihoz;
- a vizsgálat tartalmának, kiterjedésének és részletezettségének meghatározása (scoping);
- írásos tanulmány(ok)/jelentések készítése, amelyek a valószínűsíthető környezeti hatások feltárására, elemzésére, felbecsülésére is kiterjed(nek);
- részvétel és konzultáció az egész tervezési és vizsgálati folyamat alatt (hatóságok, társadalom, civil szervezetek, esetleg más tagállamok képviselőinek részvételével);
- a vizsgálat, a jelentés és a tanácskozások, illetve a részvétel eredményeinek figyelembe vétele a döntéshozatali folyamat megfelelő szakaszaiban, még a megvalósítást megelőzően;
- közérthető összefoglalók a vizsgálat, a tanácskozások és a részvételi folyamatok eredményeiről;
- a megvalósítás nyomon követése, értékelése.

Az SKV folyamata

Az SKV folyamata a hazai és a nemzetközi gyakorlatot tekintve akkor célravezető és költséghatékony, ha már a tervezési folyamat elején együtt indul a tervezéssel. Alapvető haszon egy korai indítás esetében, hogy a VGT tervezésben szereplő környezeti szempontú elemzésekhez, vizsgálatokhoz és konzultációkhoz, társadalmi egyeztetésekhez az SKV szervesen illeszkedve,

hatásosan képes segíteni a folyamatot, anélkül hogy ismételné már elvégzett lépéseket, munkafolyamatot.

A hazai VGT tervezési és konzultációs folyamatához kapcsolódóan az előkészítő szakaszokat követő tervezési fázisban indul a stratégiai környezeti vizsgálat. **Az SKV az országos VGT-re készül.**

Az SKV tervezett főbb módszertani lépéseit az alábbiakban foglaljuk össze.

Az SKV tervezett módszertani lépései

1. A VGT készítési folyamatának vizsgálata a környezeti és fenntarthatósági szempontok érvényesítése szempontjából
2. A tervezési és programozási felelősök, valamint az SKV készítői közötti egyeztetések, és azok folyamatának és dokumentálási rendjének kialakítása
3. A VGT társadalmi részvételi (Public Participation) eljárások folyamatához illesztett VGT SKV egyeztetések és dokumentálás rendjének kialakítása
4. Értékelési kritériumok meghatározása
5. A helyzetértékelés környezeti fenntarthatósági szempontú értékelése
6. Az egyes intézkedéscsoportok környezeti fenntarthatósági szempontú értékelése
7. A terv környezeti fenntarthatósági szempontú minőségének, hatékonyságának, konzisztenciájának és koherenciájának összefoglaló értékelése
8. Tartalmi szempontok és kritériumok a tervezés és végrehajtás számára – amelyeket a később kidolgozásra kerülő dokumentumokba, pályázati kiírásokba célszerű beépíteni
9. Az intézményrendszerre és a kapcsolódó eljárásrendekre vonatkozó programelemek vizsgálata és értékelése, javaslatok és kritériumok megfogalmazása
10. A környezeti fenntarthatósági szempontú értékeléshez szükséges indikátorok és mutatók azonosítása, valamint az indikátorok értékelése, illetve javaslatok azok véglegesítésére
11. A követő intézkedések, monitoring és értékelési rendszer kialakítása, illetve javaslatok azok véglegesítésére

SKV partnerség

A 2/2005 (I.11.) Korm. rendelet előírásai és a bevált SKV gyakorlat szerint a stratégiai környezeti vizsgálat folyamata során több lépésben szükséges egyeztetni. A rendeletben foglaltak és a nemzetközi gyakorlat értelmezése szerint az SKV-ban a konzultációs, egyeztetési folyamatok kezelésének három szintje különböztethető meg.

1. Tervezői és a döntéshozói szint

A VGT tervezői és a SKV végzői közti partneri, együttműködési folyamatok: a VGT tervezése során készülő, főként országos tervezési dokumentumok és tervezési, illetve a végrehajtási folyamatok vizsgálatát, környezeti fenntarthatósági szempontú értékelését és többszörös oda-visszacsatoláson alapuló, dokumentált egyeztetési folyamatát tartalmazza, amelynek kulcsszereplői

az SKV csoport szakértői, a VGT tervezését végzők, valamint a tervezésben érintett intézmények szakértői és döntéshozói.

2. Környezet védelméért felelős közigazgatási szervek

Szélesebb körű partnerség a 2/2005. Korm. rendelet 3. mellékletében felsorolt, kötelezően bevonandó közigazgatási szervezetekkel való partnerség folyamata. Ez alapvetően írásbeli és személyes konzultációkon alapul, amelyeket a www.vizeink.hu oldalon a VGT készítői és az SKV végzői mellett, a társadalmi és regionális partnerség képviselői is nyomon követhetnek.

Az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőség (továbbiakban Főfelügyelőség) és az Országos Tisztifőorvosi Hivatal szerepe különösen jelentős, hiszen ezek a szervek az SKV átfogó témaköreiért felelős hatóságok. A környezet védelméért felelős szervek, így számukra - különösen a Főfelügyelőség számára - rendkívül lényeges, hogy már a folyamat kezdetén áttekintéssel bírjon az SKV várható lépéseiről és a részvételi feladatokról. A rendeletben előírt szakaszokon túl célszerűnek látszik és a folyamat gördülékenységét segíti, ha a Főfelügyelőség nemcsak az elkészült tervet és az SKV-t kapja meg, hanem az **országos VGT** tervezési folyamat döntési pontjaihoz tarozó tanácskozásokról és társadalmi részvételi lépésekről is értesül, illetve a három szakaszra bontott folyamat egyes szakaszairól összefoglalóan tájékoztatást kap három jelentés formájában.

3. Érintett személyek és társadalmi csoportok

A legszélesebb körű partnerség az SKV folyamatában Internetre és csoportos konzultációkra épül, kapcsolódva a VGT társadalmi partnerségi folyamatához. Az országos terv változataihoz készülő SKV jelentések egyrészt az erre a célra létrehozásra kerülő **VGT Környezeti Vizsgálati Fórum ülésein** és a VGT társadalmi partnerségi folyamatában, a különböző érdekcsoportok és érintettek képviselői számára szervezett, országos és regionális egyeztetéseken kerülnek megvitatásra.

Az SKV anyagok és jelentések - hasonlóan a VGT társadalmi konzultációs anyagokhoz - a www.vizeink.hu oldalon kerülnek elhelyezésre, ahol az azokkal kapcsolatos vélemények megfogalmazására és nyomon követésére lesz lehetőség.

A következő oldalon a VGT tervezéséhez illesztett SKV folyamat főbb lépéseit és tervezett ütemezését mutatjuk be.

SKV folyamatának áttekintése	
Országos VGT Stratégiai Környezeti Vizsgálata, I. Szakasz	2008.12.10- 2009.04.30.
VGT SKV Fórum 1. ülése	2009. január
SKV tematika és megalapozó jelentés (scoping report) elkészítése	
SKV tematika és a megalapozó jelentés közzététele a VIZEINK.HU weblapon, és kiküldése a környezet védelméért felelős szervezeteknek	2009 január
SKV tematikával és a megalapozó jelentéssel kapcsolatos vélemények feldolgozása, szükség esetén konzultációk	2009. február
Az országos VGT 2009 márciusi változatával kapcsolatos SKV vizsgálatok és egyeztetések a tervezőkkel	
Az országos VGT 2009 márciusi változatához kapcsolódó SKV jelentés elkészítése (1. SKV jelentés)	
VGT SKV Fórum 2. ülése	2009 március
1. SKV jelentés publikálása a VIZEINK.HU weblapon, és megküldése a környezet védelméért felelős szervezeteknek	2009 április
Országos VGT Stratégiai Környezeti Vizsgálata, II. Szakasz	2009.04.30- 2009.09.15.
1. SKV jelentéssel kapcsolatos vélemények feldolgozása és konzultációk a VGT érintettek számára szervezett fórumai keretében	2009 május-június
Az országos VGT 2009 szeptemberi változatának készítéséhez kapcsolódó SKV egyeztetések, vizsgálatok	
Országos VGT 2009 szeptemberi változatához kapcsolódó 2. SKV jelentés elkészítése	
VGT SKV Fórum 3. ülése	2009 augusztus
Országos VGT 2009 szeptemberi változatához kapcsolódó 2. SKV jelentés publikálása a VIZEINK.HU weblapon, és megküldése a környezet védelméért felelős szervezeteknek	2009 szeptember
Országos VGT Stratégiai Környezeti Vizsgálata, III. Szakasz	2009.09.15- 2009.12.22.
2. SKV jelentéssel kapcsolatos vélemények feldolgozása	2009 szeptember- október
Országos VGT végleges változatához kapcsolódó SKV vizsgálatok és egyeztetések, konzultációk a tervezőkkel	
Országos VGT végleges változatához kapcsolódó 3. záró SKV jelentés elkészítése	
VGT SKV Fórum 4. ülése	2009 november
Országos VGT végleges változatához kapcsolódó 3. záró SKV jelentés véglegesítése	
Országos VGT végleges változatához kapcsolódó 3. záró SKV jelentés publikálása a VIZEINK.HU weblapon és megküldése a környezet védelméért felelős szervezeteknek	2009 december

ADATLAP

a "Vízgyűjtő-gazdálkodási tervek készítése" című KEOP 2.5.0 projekt keretében működtetett VIZEINK.HU honlapon történő dokumentumok publikálásához

1. A beküldő szervezet neve:

Respect Kft.

1.1. Kontakt személy:

Szilvácsku Zsolt

1.2. Telefonszám:

+36 30 9593114

1.3. E-mail:

zsolt.szilvacsku@respect.hu

2. A dokumentum címe:

Az országos vízgyűjtő-gazdálkodási terv stratégiai környezeti vizsgálata (SKV) - SKV folyamatindító összefoglaló

2.1. A dokumentum típusa:

tervezői dokumentum

2.2. A dokumentum státusza:

végleges

2.3. A dokumentum verziószáma:

2.4. A dokumentum zárásának időpontja:

2008.12.19.

2.5. A publikálás kezdete:

2008.12.22.

2.6. A publikálás vége:

2010.01.15.

3. A dokumentum helye a tervezési rendszerben:

országos

regionális

helyi

4. Kulcsszavak:

SKV, VGT, VKI, stratégiai környezeti vizsgálat, folyamat, tervezés, döntéshozatal

5. Egyéb fontos kérdés a honlapon történő publikációval kapcsolatban:

nincs

Amennyiben az adatlap kitöltésével kapcsolatban kérdése merül fel, kérjük írjon a vizeink@respect.hu címre!